

SOLSIDAN

Galleri Elverket i Ekenäs är

» Galleriet beskrivs som en pionjär i Svenskfinland i sitt arbete med tillgänglighet och punktskrift.

På Galleri Elverket i Ekenäs hittar man utställningen "O.S.A. R.S.V.P." där man bjudit in tre konstnärer och en konstnärduo som har fått rikta sin konst till olika målgrupper. Utställningen tar vara på grundtanken i publikarbete att skapa förutsättningar för olika möten mellan konsten och publiken.

Utställningen har gått och fortsätter att gå igenom olika faser där små förändringar sker och skapar nya vinklar hos konstverken.

DEN SVENSKA konstnären Cecilia Cissi Hultman är en av konstnärerna i utställningen och har bland annat skapat ett konstverk riktat till personer med synnedsättning.

Sedan hösten 2022 har Kia Orama, kurator för publikarbete på Galleri Elverket arbetat med ett pilotprojekt som började med att de gick en skoling för att kunna erbjuda syntolkade visningar.

Arbetet väckte en nyfikenhet och en vilja att fortsätta arbetet för den här målgruppen och blev starten på utställningen O.S.A. R.S.V.P. För sitt arbete för de med synnedsättning tilldelas nu Pro Artibus och Galleri Elverket priset Årets brailör.

DET ÄR Finlands Svenska synskadade (FSS) som årligen korar Årets

brailör, en hedersutmärkelse som kan tilldelas en person eller en instans som uppmärksammat punktskrift på ett eller annat sätt. Samtidigt handlar det också i större bemärkelse om tillgänglighet och strävan till den. Ordet "brailör" har myntats av FSS för att hedra punktskriftens skapare Louis Braille.

- I år är det Galleri Elverket som får hedersutmärkelsen då galleriet överlag har ett målmedvetet arbete kring tillgänglighet. Det genomsvrar hela verksamheten att konst ska bli tillgängligt för personer med synnedsättning och galleriet har en positiv inställning och har ett målmedvetet arbete kring tillgänglighet av punktskrift. Galleriet erbjuder syntolkningar och utställningsmaterialet finns tillgängligt i punktskrift och i deras pågående utställning finns det verk där den aktiva aktören är punktskriftsbrukare, säger Tessa Bamberg, punktskriftsansvarig vid FSS.

BAMBERG BERÄTTAR att man hoppas att andra kulturinstanser, kulturetablissemang och instanser i det offentliga rummet skulle nappa på arbetet kring tillgänglighet och punktskrift. Galleri Elverket i Ekenäs beskriver Bamberg som en pionjär i Svenskfinland i det här arbetet.

GALLERI ELVERKET. Från vänster konstnären Cecilia Cissi Hultman och kurator Kia Orama. Hultman är konstnären bakom verket med punktskrift som finns på utställningen O.S.A. R.S.V.P.

ÅRETS BRAILLÖR. I år är det Galleri Elverket i Ekenäs som tilldelas hedersutmärkelsen Årets brailör. Utställningen "O.S.A. R.S.V.P." gör för att synliggöra punktskrift och främja tillgängligheten av punktskrift.

- Vi är jättegglada och tagna. Mest av allt måste jag säga att jag är glad över samarbetet med FSS, de har varit en otrolig hjälp. Vi är också glada över samarbetet med Cissi som skapade det här verket. Det här sporrar såklart oss att arbeta vidare. Det känns som att vi på Galleri Elverket har uppnått en basnivå i tillgäng-

lighetsfrågan för just den här målgruppen.

- Vi har ett härligt samarbete, utställningstexter för utställningen i punktskrift, erbjuder syntolkade visningar och så har vi en arbetsgrupp som jobbar kring tillgänglighetsfrågor för personer med synnedsättning. Den här nivån ska vi hålla och

är också något som vi planerar att fortsätta med. Vi kommer vid varje ny utställning att fråga vad vi kan göra för den här målgruppen, säger Orama.

I ETT VITT rum på Galleri Elverket löper en linje längs väggarna med punktskrift. Hultmans konst kret-

Puffmaterial till Familjesidan och Solsidan: solsidan@aumedia.fi
Familjeannonser: annons@aumedia.fi

Solen upp: 8.18 Solen ner: 16.11

Solens upp- och nedgång enligt Åbohorisont: I dag upp 8.18, ner 16.11, i morgon upp 8.20, ner 16.09.

Namnsgdagar i dag: Martin, Martina, Märten, Martti.
I morgon: Boris, Panu.

FÖRENINGSPUFFAR

» Korpo Ungdomsförening

Vi firar 120-årsjubileum med en gammaldags hederlig trivselkväll lördagen den 18 november kl. 18-01 på Gjallarhorn. Program, mat, lotteri och dans till tonerna av Parmas. Vi har förlängt anmälningstiden till den 15 november. Gör din anmälan nu till korpouf@gmail.com eller till Magnus på telefon 0400532674. Matallergier meddelas vid anmälan.

» Pensionärsföreningen i Iniö

Välkommen på november månadsmöte måndag 13.11 kl. 12.30 i församlingshemmet. Vi börjar med lunch och fortsätter med frågesport, månads dikt, ser på gamla bilder, allsång och lotteri. Kom med och ha trevlig eftermiddag!

» Korpo Pensionärer

Korpo Pensionärer träffas igen på månadsmötet tisdagen den 14 november klockan 13 på Kommunalgården i Korpo. Vi minns de under året bortgångna med ljusständning och körsång. Mötet är också föreningens höstmöte där nästa års verksamhetsplan och budget ska godkännas. Styrelsemedlemmar och ordförande skall väljas för nästa period. Kaffeservering.

Posten hedrar Ahtisaari

» Sorgemärket har designats av Timo Berry.

Posten hedrar president Martti Ahtisaaris minne genom att ge ut ett sorgemärke den 15 december.

DET SVARTVITA frimärket har en bild av Ahtisaari och texten "In Memoriam Martti Ahtisaari 1937-2023". Utöver frimärket ges ut ett förstadagskuvert och en förstadagsstämpel. På kuvertet står det "Fred är en fråga om vilja."

- President Ahtisaari var en internationellt framstående person som är känd och särskilt uppskattad för sitt fredsarbete. Ahtisaaris frimärke har designats som ett värdigt porträtt utan understryk-

Årets brailleör

FREDRIKA BLOMQVIST

A. R.S.V.P." med ett konstverk i punktskrift är en del av arbetet som Galleri Elverket

här är det de med synnedsättning som tolkar konsten för de seende, säger Hultman.

– Här finns ingen mellanhand eller tolkning av ett konstverk åt en person med synnedsättning, utan det är konsten som talar direkt, säger Orama.

HULTMAN BESKRIVER sitt arbete som en poets men som förhåller sig till rum och rörelse.

– Jag hoppas att det man tar med sig från konstverket är att man kan uppleva konst med olika sinnen och att verket väcker en nyfikenhet för punktskrift hos åskådarna, säger Hultman.

Verket är skapat efter de föreskrifter som finns för punktskrift och befinner sig på 140 centimeters höjd, vilket är den rekommenderade höjden för punktskrift.

Punktskrift går inte heller att förstå eftersom den bygger på fingerpetsen. Verket har skapats i samarbete med de blinda tryckeri i Helsingfors, Taktiili, där texten mättes upp och beräknade hur lång texten skulle bli för att passa in i rummet.

FSS har varit en viktig samarbetspartner i den här utställningen och av dem beställdes bland annat alla utställningstexter i punktskrift.

INÄSTA FAS av utställningen, som öppnar den 7 december, kommer Hultman att ställa ut ett nytt verk – ett ljudverk, som även det öppnar sig som en direktkontakt med konsten för personer med synnedsättning. Men verket med punktskrift kommer att finnas kvar till utställningens slut.

– För mig har det här varit en viktig utställning eftersom jag jobbar med publikarbete och i den här utställningen ges publikarbete en väldigt synlig roll. Mitt arbete börjar ofta med att jag möter konstnärer och diskuterar deras verk och hur man kunde öppna upp deras verk för publiken. Utställningen har gett mig möjlighet att visa vad publikarbete kan vara i en bredare uträkning än i andra utställningar. Publikarbete har inte bara varit ett tillägg utan det har varit själva utställningens tema, säger Orama.

Fredrika Blomqvist
fredrika.blomqvist@aumedia.fi

Farsdagsfunderingar

Det är fars dag på söndagen. En dag som vi förhåller oss olika till. Själv kommer jag att tända ett ljus bredvid ett foto av min pappa som dog för sju år sedan.

När man som vuxen tänker på sina föräldrar kan man se hur de liksom alla människor har olika roller under olika livsskederna. Och att de under livets gång både är som de alltid har varit och ändå inte. Livet gör att vi alla förändras trots att vi är desamma!

JAG VÄXTE UPP i Karleby med tre bröder och när jag var 15 år föddes min lillasyster. Under min barndom var det mamma som utöver sitt arbete som lärare var hemma med oss på kvällarna, skötte om matlagning, kläderna och aftonbönen vid sängen. Pappa var också lärare men efter att skoldagen var slut fylldes hans kalender av kommunalpolitiken, Lions, hembygdsföreningen, kyrkokören och motionsidrott av olika slag.

På fredagarna hjälptes vi alla åt med veckostädningen. Inte förrän jag blev tonåring reflekterade jag över mina föräldrars klassiska arbetsfördelning i hemmet. Jag ville vara som pappa och tog för givet att mamma alltid fanns där för oss.

MÄRKLIGT NOG tyckte jag att pappa alltid hade tid med oss barn. Mycket av det som blivit viktigt för mig i livet tog pappa initiativ till.

Han tog oss med på skidtur, fiskeutfärder, vandringar i naturen och ofta var vi med när han på lördagar spontant tittade in hos sina syskon och äldre släktingar.

SAMMA HÖST som jag flyttade till Åbo för att studera fick mamma som då var 45 år gammal Parkinsons sjukdom. När jag tänker

på deras liv från den tiden framåt börjar bilden av pappa förändras.

Min mamma har alltid haft tålmod men nu började de här egenskaperna också synas hos pappa allt mer. På grund av mammas sjukdom förändrades också hans vardag.

Mammas rörlighet blev efterhand sämre och de sista tjugo åren av deras liv var pappa mammas anhängvårdare. Pappa var mån om att inte lämna mamma ensam hemma alltför länge.

TROTS SJUKDOMENS begränsningar levde de ett mycket socialt liv med vänner och släktingar. Både mina föräldrar bars av en tillit till att livet bär, att Gud är nära och att det är viktigt att dela både glädje och sorg med varandra.

Mamma utnyttjade maximalt de stunder då kroppen lydde henne, hon handarbetade, bakade och lagade mat. Ofta tog hennes krafter slut mitt i och pappa fick slutföra matlagningen eller grädda bakverken.

Pappa blev jätteduktig på att laga mat, men framför allt möjliggjorde han att mamma fick känna att hon klarade av vardagssysslorna med hans hjälp.

PAPPA DOG som 80-åring i sviterna av en sjukdomsattack hemma, ett år innan mamma gick bort.

När jag frågade mamma samma kväll om de hade pratat om sina önskemål inför begravningen tittade hon på mig förvånad och sa: "Vi var ju mitt i livet!".

Maria Björkgren-Vikström
församlingspräst i Åbo

sar ofta kring ord, linjer och att göra konsten rumslig vilket även det här konstverket gör.

Orama berättar att Hultman enligt henne har en förmåga att i sin konst arbeta med finkänsliga detaljer och att förmedla dem på olika sätt. En utmaning med verket var att texten i hennes verk ska fungera lekfullt

för alla åldrar. Därför valde Hultman att skriva med alfabetet som ram för verket eftersom alla är bekanta med alfabetet.

– Man rör sig från A till Ö i verket, linjen med punktskrift fungerar som en ledstång som leder dig fram i rummet. Vanligtvis är det de seende som är de som tolkar, men

Ahtisaaris minne med frimärke

POSTI

ningar. Den statliga rollen syns i förstadagsstämpeln där bildmotivet är Finlands vapen. I förstadagskuvertet lyfte jag fram hans kanske viktigaste tanke, som han framförde i sitt Nobeltal: "Fred är en fråga om vilja", säger Timo Berry i ett pressmeddelande.

President Ahtisaari avled den 16 oktober i Helsingfors, 86 år gammal. Han föddes 1937 i Viborg. Ahtisaari var president åren 1994–2000 och fick Nobels fredspris 2008.

IFINLAND publicerades ett sorgemärke senast 2017 till president Mauno Koivistos minne.

Sorgemärken har även getts ut till minne av löparen Paavo Nurmi, tonsättaren Jean Sibelius samt presidenterna Urho Kekkonen, P.E. Svinhufvud och Kyösti Kallio.

Posten hedrar också Ahtisaaris

PRESIDENT. Martti Ahtisaari levde 1937–2023.

minne genom att ge en donation till CMI:s fredsfond.

Frimärkets förstadagsevenemang hålls vid huvudposten i Helsingfors (Elielplatsen 2, 00100 Helsingfors) den 15 december klockan 13–16. Timo Berry är på plats för att signera sina verk klockan 13–15.

ÅU

Svenska veckans Aftonkonsert i kväll

MIKKO LAGERSPETZ ARKIV

ÅBO. Åbo svenska arbetarinstitut "Arbis" avslutar sitt firande under den pågående Svenska veckan med sin traditionella Aftonkonsert. Konserten hålls på fredag kväll klockan 18–ca 20 i den stora festsalen i institutshuset vid Kaskisgatan 5 i Åbo.

De som uppträder är studerande på Arbis sång- och musikkurser. Kören Cantralla leds av Rosi Djupsund medan Mikko Lagerspetz håller i taktspinnen för Blåslaget. Lärare för Arbis solosångare är Anneliina Rif. Dessutom uppträder en kantelegrupp från Arbis grannsinstitut Turun suomenkielinen työväenopisto.

Som konferencier under fredagskvällen fungerar rektor Sixten Westerby. Producent för

BLÅSLAGET. Här i en tidigare konsert i Pargas kyrka.

Arbis Aftonkonsert är Henrik Forsblom medan Mika Tammenkoski sköter tekniken.

Under pausen håller Café Dominic öppet och erbjuder mot en billig peng kaffe eller te tillsammans med en specialbakelse Svenska veckan till ära. Konserten är öppen för alla, den kostar ingenting och den kräver ingen förhandsanmälan.

**NYHETER
7 DAGAR
I VECKAN
PÅ ÅU.FI**

SUDOKU-LÖSNING

7	3	5	6	2	9	8	1	4
8	4	6	3	1	5	9	7	2
2	9	1	7	8	4	3	6	5
4	8	2	5	6	7	1	9	3
3	6	9	1	4	8	5	2	7
1	5	7	2	9	3	6	4	8
6	2	8	4	3	1	7	5	9
9	7	4	8	5	6	2	3	1
5	1	3	9	7	2	4	8	6

© Bult